

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΗΛ.: 210-6419332
Mail: dioikitiko@eisap.gr

Αθήνα, 24 Απριλίου 2023

Αριθ. Πρωτ.: 3031

Αριθ. Γνωμοδότησης: 4

Προς

Τον κ. Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής
του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη

**Θέμα: *Ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι κρατουμένων – (μη) ισχύς
δικαστικών αποφάσεων ως προς την αποστέρηση των
πολιτικών δικαιωμάτων***

Επί του ερωτήματος, το οποίο μας υποβάλατε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 12627/19-4-2023 έγγραφό σας (συνάπτοντας σ' αυτό το υπ' αριθμ. πρωτ. 3439/31-3-2023 έγγραφο της Διευθύντριας του Σωφρονιστικού Καταστήματος Κέρκυρας), «αναφορικά με τη συμπερίληψη ή μη στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, κρατουμένων, οι οποίοι έχουν καταδικασθεί αμετάκλητα με αποφάσεις, οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν από την 1^η Ιουλίου 2019 και διατάσσουν μερική ή ολική αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων»,

η κατά το άρθρο 29 § 2 Ν. 4938/2022 (Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών) γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Με τον ισχύοντα από 1-7-2019 Ποινικό Κώδικα (Ν. 4619/2019) η παρεπόμενη ποινή της αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων καταργήθηκε διότι κρίθηκε πλέον ως παρωχημένη (βλ. Αιτιολ. Έκθ. σχ. Π.Κ., υπό το άρθρο 59). Υπό τον προΐσχύσαντα Π.Κ. (άρθρο 63), η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων είχε ως συνέπεια ότι εκείνος που καταδικάστηκε δεν μπορούσε να ψηφίζει στις βουλευτικές εκλογές. Αφού ο νέος Π.Κ. θεωρεί πλέον τις αντίστοιχες αξιόποινες πράξεις «μη τιμωρητές» (και) με την παρεπόμενη ποινή της αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων (την οποία καταργεί), η εκτέλεση μιας τέτοιας παρεπόμενης ποινής (επιβληθείσας υπό τον προΐσχύσαντα Π.Κ.) παύει, ακόμη και αν πρόκειται για αμετάκλητη δικαστική απόφαση (πρβλ. άρθρ. 2 § 2 Π.Κ.). Σε ό,τι αφορά ειδικά το δικαίωμα του εκλέγειν στις βουλευτικές εκλογές, η διάταξη του άρθρου 51 § 3 του Συντάγματος προβλέπει ότι ο νόμος μπορεί να το περιορίσει ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα. Πράγματι, ο νομοθέτης, με το άρθρο 92 Ν. 4804/2021 αναμόρφωσε το άρθρο 5 της κωδικοποιημένης εκλογικής νομοθεσίας (ΠΔ 26/2012) και προβλέπει, πλέον, στην πρώτη παράγραφο, ότι στερούνται του δικαιώματος του εκλέγειν όσοι καταδικάζονται αμετάκλητα σε κάθειρξη για τα αδικήματα των κεφαλαίων 1-6 του Δευτέρου Βιβλίου του Ποινικού Κώδικα ή σε οποιαδήποτε ποινή για εγκλήματα του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα που επισείουν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης ή σε ισόβια κάθειρξη για κάθε άλλο αδίκημα. Στην ίδια διάταξη (άρθρ. 5 § 1 ΠΔ 26/2012, όπ.ισχ.) καθορίζεται και ο τρόπος υπολογισμού του χρονικού διαστήματος αποστέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν. Εξάλλου, στο νέο νομοθετικό περιβάλλον έχει προσαρμοσθεί και η διάταξη του άρθρου 5 § 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999), η οποία

τροποποιήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 6 Ν. 4985/2022, δυνάμει της οποίας οργανώνονται εκλογικά τμήματα σε κάθε Σωφρονιστικό Κατάστημα, στα οποία ψηφίζουν με βάση ειδικούς εκλογικούς καταλόγους οι κρατούμενοι που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν βάσει του άρθρου 5 της ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας (ΠΔ 26/2012, όπ. ισχ.). Δηλαδή, στον Σωφρονιστικό Κώδικα δεν γίνεται πλέον λόγος για κρατούμενους στερημένους των πολιτικών δικαιωμάτων τους δυνάμει καταδικαστικής απόφασης, όπως συνέβαινε στην προϊσχύσασα μορφή της διατάξεως του άρθρου 5 του Σωφρονιστικού Κώδικα. [Βέβαια, νομοθετικό «απολίθωμα» παραμένει η διάταξη του άρθρου 69 § 2 ΠΔ 26/2012, που προφανώς διέλαθε την προσοχή του νομοθέτη, στην οποία μνημονεύεται η ανήκουσα στο παρελθόν «στέρση πολιτικών δικαιωμάτων», χωρίς οποιαδήποτε συνέπεια όμως, διότι το περιεχόμενό της καλύπτεται εξ ολοκλήρου από τη νεότερη ρύθμιση της ισχύουσας διατάξεως του άρθρου 5 § 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα].

Συνοψίζοντας τις προεκτεθείσες σκέψεις και επισημάνσεις, και προκειμένου να δοθεί σαφής απάντηση στο τεθέν ερώτημα, κρίνουμε εντέλει ότι **κατά τη σύνταξη των ειδικών εκλογικών καταλόγων των κρατουμένων**, οι οποίοι κατά τις προκηρυχθείσες Βουλευτικές Εκλογές της 21^{ης} Μαΐου 2023 θα ψηφίσουν στα εκλογικά τμήματα που θα οργανωθούν σε κάθε Σωφρονιστικό Κατάστημα της Χώρας σύμφωνα με το άρθρο 5 § 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη τυχόν υπάρχουσες καταδικαστικές αποφάσεις ως προς το σκέλος που επιβάλλουν αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά **οι περιορισμοί του δικαιώματος του εκλέγειν των κρατουμένων θα στηριχθούν αποκλειστικά στις διατάξεις των άρθρων 51 § 3 του Συντάγματος και 5 § 1 της κωδικοποιημένης εκλογικής νομοθεσίας (ΠΔ 26/2012), όπως το**

τελευταίο ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο
92 Ν. 4804/2021.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

[Handwritten signature]
Δημήτριος Παπαγεωργίου

- Κοιν.:** 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης
2) κα Προϊσταμένη Διεύθυνσης του Σωφρονιστικού Καταστήματος
Κέρκυρας
3) κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας και δι' αυτών στους κ.κ.
Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειας τους

Σ.Μ./